

SLOVENSKI NAROD

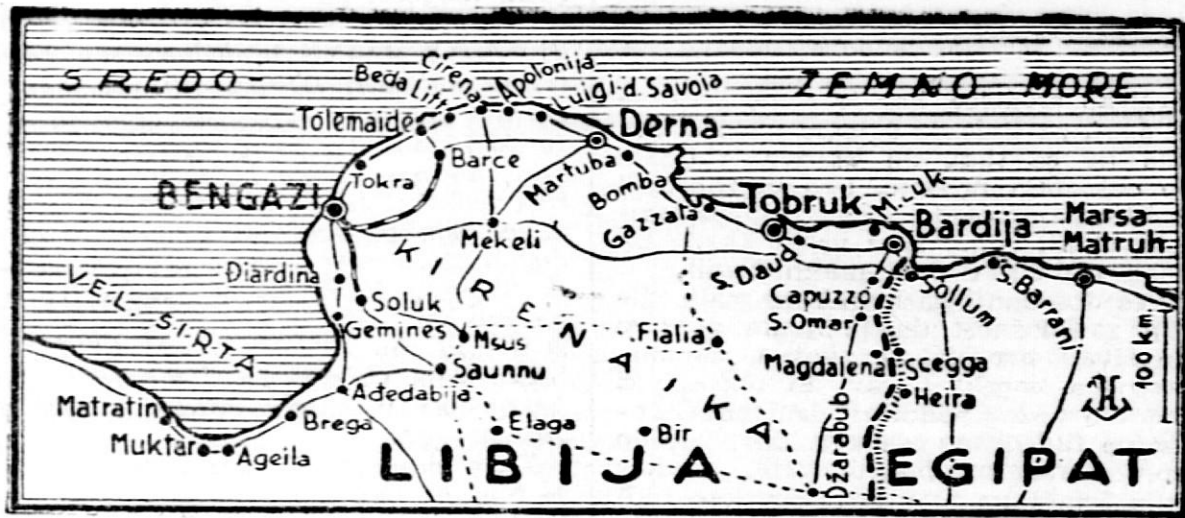
Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznika. — Inserati do 80 peti vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inserati peti vrst & Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 14.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopis se ne vrača.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101, SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Angleži zavzeli trdnjavo Tobruk

Po uvodnem letalskem bombardiranju in topniški pripravi z morja in s kopnega so angleške čete davi prodrle v trdnjavski pas in v naskoku zavzele najvažnejšo italijansko trdnjavo v Libiji — Med številnimi ujetniki je tudi italijanski general

SYDNEY, 22. januarja s. (Reuter). Avstralski vojni minister Spender je davi sporočil, da je angleška vojska zavzela Tobruk. Pri operacijah za zavzetje mesta so sodelovale tudi avstralske čete.

V angleških vojaških krogih poudarjajo veliko važnost Tobruka za nadaljnje operacije. Tobruk ima eno najboljših pristanišč ob vzhodnem delu severnoafriške obale. Italijani so mesto lepo izgradili in uredili. Tobruk je zelo močno utrjen na kopnem, znatno močnejše nego Bardia. Za nadaljnje angleško napredovanje v Libijo bo velikega pomena posest tako dobre luke. Na slabo luko, kakršna je bardijska, se Angleži v večjih operacijah v Libiji ne bi mogli zanašati, prav tako pa se ne bi mogli posluževati izključno ceste na kopnem skozi puščavo.

Z zavzetjem Tobruka bo angleška vojska obvladala že ozemlje nad 300 km daleč od svojega izhodišča, s katerega je pred šestimi tedni pričela ofenzivo.

Poročila o razvoju operacij

London, 22. jan. s. (Columbia B. S.). V angleških uradnih krogih so že sredičali padeč Tobruka za prihodnjih nekaj ur. »Times« objavlja poročilo o bojih pred Tobrukem pod ogromnim naslovom: Imperialne angleške čete v Tobruku.

V angleških krogih poudarjajo, da bo zasedba Tobruka iz strateškega stališča važnejša nego zavzetje Bardie. Poseben pomen pripisujejo zavzetju Tobruka prav v sedanjem trenutku, ko se je pričela akcija nemškega letalstva v Sredozemlju s Sicilije.

Kairo, 22. jan. s. (Reuter). Posebni Reuterjev poročevalec na bojišču pred Tobrukom javlja, da je uvod v napad na italijansko trdnjavo tvorilo strahovito topniško obstreljevanje s strani angleških vojnih ladij in topništva na kopnem. Zgodaj zjutraj se je pred Tobrukom nenadoma pojavila angleška vojna mornarica in pričela obstreljevati mesto. Italijanski težki topovi s križarke »San Giorgio«, ki je zasedla na luki, so rahlo odgovarjali. Nekaj časa pozneje so stopile v akcijo tudi angleške baterije, razpostavljene na kopnem okoli Tobruka. Streljanje je trajalo nepretrgoma.

in je bilo izstreljenih na tisoče granat. Poročevalec »United Press« javlja, da je bilo vreme med napadom izredno neugodno ter so morali angleški vojaki do prinesiti res prave dokaze junaštva. Bril je ves čas ledeni mrzel veter, ki je nosil velike množine peska. Angleški vojaki so si morali natakati plinske maske, da so se zavarovali pred peskom. Pehota je bila že več dni skrita v posebnih zakloniščih, ki so jo varovali pred pešenihi viharji. Samo od časa do časa so si vojaki mogli hoditi po hrano ki so jo dovažale v bližino angleške ladje. Kljub vsem težavam pa so posamezni angleški oddelki naravnost tekmovali med seboj, kateri izmed njih bo prvi vkorakal v Tobruk.

Pri prvem vdoru ujet general

Kairo, 22. jan. s. (Reuter). Po večeršnjem popoldanskem komunikiju poveljstva angleške vojske na Bližnjem vzhodu, ki je samo kratko javil pričetek napada na Tobruk, je bil ponoči objavljen še naslednji novi komunikij:

Kmalu popoldne so v torek angleške imperialne čete s podporo vojne mornarice in letalstva uspešno prodrle tako zunanji, kakor tudi notranji obrambni obroč tobruškega notranjega sistema na široki fronti v globini več nego pet milj (8 km). Prodiranje se nadaljuje.

Ze sedaj smo zajeli večje število ujetnikov, med njimi enega generala. 5000 tonska italijanska križarka »San Giorgio«, ki je zasedla na tobruškem pristanišču, je bila zvečer v plamenih. Tudi med skladišči petroleja in drugimi zalogami vojnega materiala so izbruhnili požari.

Napad na Malto

Malta, 22. jan. AA. (Reuter). Sovražna letala so v pretekli noči bombardirala Malto z velike višine. Sovražni bombniki so prihajali posamično in sicer večkrat. Bombe so zadele zasebna poslopja. Ena oseba je bila težje ranjena. Čez dan je nekdo sovražno letalo v veliki višini letelo nad Malto, vendar pa ni vrglo nobene bombe.

Angleški dogovori z belgijskimi in francoskimi kolonijami

London, 22. jan. s. (Reuter). Sredi je bilo objavljeno da sta angleška in belgijska vlada podpisali poseben finančni in gospodarski sporazum glede izmenjave blaga med Anglijo in Belgijskim Kongom. Anglija bo kupovala v Kongu velike množine blaga, zlasti bakra. Sporazum določa tudi način medsebojnega plačevanja blaga kakor tudi ugodnosti za prevoz blaga na ladjah iz Konga. Obenem pa je sredičali sporočil belgijski zunanji minister, da so bili iz Belgijskega Konga v Sudan že poslani prvi oddelki belgijskih kolonialnih čet, ki se bodo odslej na angleški strani borili na afriških bojiščih.

Včeraj je bil podpisan tudi finančni in gospodarski sporazum glede izmene blaga med Anglijo in Francoskim Kamerunom, ki je stopil na stran generala de Gaullea. Sličen sporazum bo sklenjen v kratkem z vso Francosko ekvatorialno Afriko.

Francoska mornarica se ne bo borila proti Angliji

Službena izjava zastopnika francoske vlade

Vichy, 22. jan. br. (Reuter). Sredi je zastopnik francoske vlade izjavil novinarjem, da Francija ne bo izročila svojega vojnega in trgovskega brodovja Nemčiji, najmanj pa za to, da bi se uporabilo za boj proti Angliji. Kljub ponovnemu sporazumu med maršalom Petainom in Lavalom vztraja francoska vlada na tem, da se neomejeno izpolnijo pogoji sklenjenega premirja. Do sporazuma med Lavalom in Petainom je prišlo predvsem zaradi tega, da se napravi konec kampanji tiska v za-

Angleške akcije v Abesiniji

Kairo, 22. jan. s. (Reuter). Iz Khartuma poročajo, da je v Abesiniji v bližini Tanškega jezera na delu manjši angleški oddelki, ki izredno uspešno, ponoči polaga pasti na italijanskih prometnih zvezah iz Sudana. Oddelki vodita samo dva oficirja. Angleži polagajo ponoči na cestah mine, ki potem eksplodirajo, ko vozijo po cestah italijanska motorna vozila. Na ta način povzročajo Angleži zmedo in razdejane v zaledju za prvimi italijanskimi postojankami. Italijani so podvzeli posebne ukrepe, da bi angleški oddelki zajeli, vendar se jim to doslej ni posrečilo.

Železniški promet med Italijo in Rusijo

Rim, 22. jan. e. (Stefani). Italijanski listi objavljajo vest o ureditvi železniškega prometa med Italijo in Sovjetsko Rusijo s tranzitom preko Nemčije.

Ofenzivne akcije v Albaniji

Italijani so poskušali pri Klisuri izvesti protiofenzivo — Grki so napad odbili — Tudi na drugih odsekih živahnejši spopadi kraj evnega značaja

Atene, 22. jan. s. (Columbia B. S.). Včeraj je prišlo na bojišču v Albaniji do zelo hudih bojov severno od Klisure. Bajse so Italijani poslali na ta del bojišča ojačanja, ki štejejo več divizij. Grki pa javljajo, da kljub temu njihova vojska še nadalje napreduje.

Atene, 22. jan. s. (Ass. Press.). Zastopnik grškega vojnega ministrstva je izjavil sredičali, da je grška vojska na srednjem delu bojišča v Albaniji podvzela nove ofenzivne akcije ter dosegla znatne uspehe. Osvojen je bilo novo ozemlje in sedaj se vrši čiščenje terena. Italijani so na tem predelu severno od Klisure koncentrirali celo močne oddelke vojske, ki so jih najverjetneje pritegnili s severnega dela bojišča. Podvzeli so nato zelo močan protinapad, ki pa ni uspel. Grki so protinapad odbili in zajeli mnogo ujetnikov in vojnega materiala.

Tudi na drugih odsekih bojišča je so raznih pretrpel znatne izgube. Na severu so operacije po odtegnitvi dela italijanske vojske nekoliko zaostale ter je sedaj akcija samo topništvo.

Grško uradno poročilo

Atene, 22. jan. a. (Atenska tel. ag.). Grški generalni štab je objavil sredičali naslednje 87. vojno poročilo: Uspešne lokalne operacije v omejenem obsegu.

Napadi na grška mesta

Aetne, 22. jan. s. (Ass. Press.). Grško obranje ministrstvo javlja, da so italijanska letala včeraj napadla Solun in več drugih mest ob grški obali. Napadi so povzročili malo škode in malo človeških žrtev.

Najhujši napad na Valono

Kairo, 22. jan. e. Angleško vrhovno poveljstvo javlja: V noči med 19. in 20. januarjem je doživela Valona enega najtežjih napadov od pričetka vojne. V teku dne je nato sledilo še več napadov. Letala so vrgla mnogo težjih in težkih eksplozivnih bomb ki so padle na določene lje. Več eksplozivnih bomb je padlo južno od nasipa in na razne objekte ter navzelo veliko škodo. Na povratku so na-

ša letala neletela na sovražni hidroavion, ki je bil poškodovan.

Poročila z naše meje

Beograd, 22. jan. e. Z albansko-grške meje poročajo:

Na odseku pri Podgradcu je bilo poleg pehotnega in topniškega streljanja več spopadov med manjšimi oddelki, toda rezultati so bili krajevnega pomena. Ob izviru reke Skumbe so se boji nadaljevali z nezmanjšano srditostjo. Hudi boji so bili zlasti nad vasema Malina in Hondiste. Na tem odseku grške čete izvajajo močan pritisk. Ob reki Devoli nad vasjo Kukuri in hribom Ostravico je trajal ves dan hud topniški ogenj. Grkom se je po hudih naporih posrečilo šele včeraj, da so popolno-

ma zavzeli hrib Ostravico. Severno od Klisure na cesti proti Berat in okrog Tepelenija so se vodili zelo srditi boji, zlasti okrog Tepelenija, kjer se Italijani močno upirajo. Grki tu zelo močno pritiskajo, da se polastijo te zelo važne strateške točke. Dasi je bilo vreme povoljno, je bilo delovanje letalstva samo v manjšem obsegu, v glavnem so se na obeh straneh omejevali na izvidniške polete. Po sedanjem stanju se Grki nahajajo na naslednji črti: Podgradec, Malina, Hondiste, Kukuri, Kusura, Ugovac, Barbulos, Komare, Bezgoran, Njivice—Jadransko morje. Italijanske čete se držijo ofenzivno in skušajo zadržati nasprotnika, da pridobijo na času in izvedejo koncentracijo novih čet. Italijanski protinapad se pričakuje vsak dan.

Mirna noč v Angliji

Verjetno zaradi slabega vremena ni bilo nemških letalskih napadov

London, 22. jan. s. (Columbia B. S.). Ze drugo noč sovražna letala sploh niso napadla Anglije. Izostanek letalskih napadov je verjetno pripisovati slabemu vremenu.

Uradni komunikije

London, 22. jan. s. (Reuter). Letalsko in notranje ministrstvo javlja o letalski aktivnosti nad Anglijo v svojem današnjem jutranjem komunikiju: ničesar poročati.

Vojna produkcija v Angliji

London, 22. jan. AA. (Reuter). Delovni minister Bewin je govoril v spodnji zbornici o vojni produkciji. Med drugim je dejal:

Preskrbovanje z letali, ki se je začelo kot majhen potok, je sedaj doseglo obseg močne reke. V kratkem bo postal silen tok, če se britanskim naporom priključi tudi pomoč iz novega sveta. Tedaj

Ustavljena komunistična glasila

London, 22. jan. s. (Reuter). Notranje ministrstvo je včeraj na podlagi izrednih

vladnih pooblastil objavilo odlok, s katerim odreja ustave dnevnika »Daily Worker« in tednika »The Week«. Ministrstvo utemeljuje ustave obeh listov s tem, da sta sistematično hujskala prebivalstvo proti nadaljevanju vojne do uspešnega zaključka. Odlok ministrstva prepoveduje izhajanje tudi vsakega novega lista, ki bi pomenil nadaljevanje prejšnjih listov ali lista, ki bi se tiskal v tiskarnah, ki so tiskale dosedanja lista. Policijske oblasti so dobile nalog, da izvrše odlok notranjega ministrstva.

Poluradna »Press Association« pripominja k odloku notranjega ministrstva, da po mnenju angleških novinarskih krogov ta odlok ne pomeni nobene spremembe v

politični vlade glede svobode tiska. Nasprotno sta po mnenju novinarskih krogov oba ta lista toliko časa nemoteno pisala proti vojni, da je to najboljši dokaz za svobodo tiska. Lista sta skušala sistematično podminirati moralno prebivalstva v vojni. (Dnevnik »Daily Worker« je uradno glasilo angleške komunistične stranke in je izhajal v Glasgowu. Op. ur.)

Willkie na poti v London

New York, 22. jan. s. (Ass. Press). Wendell Willkie odpotuje danes s prekoceanjskim parnikom preko Lizbone v London, kamor prispe v petek. Pred odhodom je prejel Willkie še pozdravni brzojav od ministrskega predsednika Churchilla.

Rooseveltovo poslanec pride danes v Beograd

Včeraj je bil po razgovorih s predsednikom in zunanjim ministrom bolgarske vlade sprejet v avdienco pri kralju Borisu

Sofija, 22. jan. e. AA. Ameriški poslanec Donavan, ki je v Evropi kot specialni poslanec predsednika Zedinjenih držav Roosevelta, je bil sprejet včeraj ob 11. dopoldne pri zunanjem ministru Ivanu Popovu, ob 17. pa je polkovnika Donavana sprejel predsednik vlade dr. Filov. Ameriški poslanec v Sofiji Earl je opoldne priredil Donavanu na čast obed, kateremu so prisostvovali tudi angleški poslanik Rendell in turški opolnomočeni minister Berker. Danes ob 11. dopoldne je Nj. Vel. kralj Boris polkovnika Donavana sprejel v avdienco. Danes odpotuje Donavan v Beograd.

Posveti vladne večine

Sofija, 22. jan. e. AA. Poslanec vladne večine so imeli včeraj ob 11. do 14. sejo, kateri so prisostvovali vsi člani vlade razen zunanjega ministra Popova in vojnega ministra generala Daskalova. Seji je predsedoval poslanec Sotir Janev, ki je po zaključku dal predstavnikom tiska naslednjo izjavo:

Na današnji seji parlamentarne večine je govorilo 16 narodnih poslancev, ki so razložili svoje vtise o zadnjih zborovanjih in stavili neke konkretne predloge. No-

tranji minister Gabrovski je nato spregovoril in resimiral mnenja, ki so jih razložili narodni poslanci, izjavljajoč, da bo vlada ta mnenja proučila in jih predložila ministrskemu svetu, ki bo ukrenil vse potrebno za ozdravitev notranjih razmer v državi. Nato je spregovoril predsednik vlade dr. Filov, ki je izpolnil govor Gabrovskega in izjavil, da se bodo mnenja narodnih poslancev kar najbolj pazno proučila in da ni razlike med mnenjem narodnih poslancev in mnenjem članov vlade. Sklenjeno je bilo, da se nadaljuje zborovanje med narodom in sicer že v nedeljo 26. t. m. po programu, ki bo naknadno objavljen.

Poleg tega službenega obvestila izjavljajo, da je bilo na seji vladne večine tudi govora o levičarski propagandi. Notranjemu ministru Gabrovskemu so bila dana pooblastila za najstrožje policijske ukrepe proti komunističnim agitatorjem.

Culih, 22. januarja. Beograd 10. Pariz 8.30. London 16.10. New York 4.31. Bruselj 6.9. Milan 21.75. Madrid 40. Amsterdam 22.9. Berlin 172.50. Stockholm 192.775. Oslo 98.50. Kopenhagen 83.50. Sofija 425. Budimpešta 85. Atene 300. Carigrad 337.50. Bukarešta 215.

Zimska pomoč v Sloveniji

Njen namen je zbrati čim več sredstev od tistih, ki lahko kaj prispevajo

Ljubljana, 22. januarja. Pogoji, ki se zahtevajo za vsako socialno akcijo, so sledeči: Prvič, da je uravnotežena, drugič, da je dobro pripravljena in organizirana, tretje, da doseže svoj cilj. Akcija za zimsko pomoč je našla velik odmev širom naše države, pa tudi v Sloveniji je pomembno odjeknila. Zakaj? Izredni časi so odprli nezaznane rane revšine in siromaštva, da so dvojno zaskrbele in da so postale tako očite, da jih ni mogoče več tajiti. Revščina po predmestjih in po vaseh postaja predmet splošne pozornosti. Privatna dobrodelnost vseni tem nalogam, ki so se podesetile, ni več kos. Nastala je potreba po vsesplošni socialni akciji, ki naj pomaga in sicer izdatno pomaga, da ne prenašanje vseh naših bremen vsaj približno enakomerno porazdeljeno in da bo strnjeno in volja naroda, hraniti to, kar si je težko pridobil, ostala tako močna, da bo mogla uspešno kljubovati.

Namen in naloga zimske pomoči je da zbere čim več sredstev v denarju in blagu od tistih, ki lahko prispevajo ter jih porazdeli med pomoči najbolj potrebne v zimskem času. Da bo mogoče to nalogo izvršiti, se je osnoval na selezi banovine banovinski odbor za zimsko pomoč in po njegovi iniciativi so se osnažili in se snujejo ter delujejo občinski odbori za zimsko pomoč.

Banovinski odbor za zimsko pomoč, ki mu načeljuje gosp. ban, sestavljajo verski predstavniki ter predstavniki humanitarnih, socialnih in narodnoobrambenih društev, zvez, ki so po naravi svojega dela direktno ali indirektno vezani z akcijo zimske pomoči. Ta banovinski odbor zimske pomoči daje smernice za organizacijo občinskih odborov, obenem pa je njegova naloga, da zbere take prispevke, ki so po svoji naravi ali naravi darovalca namenjeni za celotno področje banovine. Na isti način pa

se v občinskih odborih pri akciji za zimsko pomoč združujejo zastopniki občine ter vseh javnih in zasebnih ustanov, ki so dolžni sodelovati po svojem delovnem programu. Razumljivo je, da je občina v prvi vrsti poklicana, da prevzame glavni delež pri organizaciji pomoči in pri delitvi sredstev.

Pri razdeljevanju podpor je treba upoštevati načelo, da je najhitrejši in najpotrebnejši način pomoči razdeljevanje hrane in kuriva. Zato mora vsak občinski odbor takoj pripraviti vse potrebno za otroke ene ali več kuhinj in nabaviti po trehno količino kuriva. Predvideno je razdeljevanje hrane preko zime (en obrok dnevno) seveda samo onim, ki so hrane res potrebni, kurivo pa naj se razdeli enkrat in v prvi vrsti družinam z otroci.

Vsak občinski odbor pa mora pri izvajanju akcije za zimsko pomoč paziti, da vodi čim točnejši seznam vseh darovalcev, kakor tudi onih, ki so prejeli podporo in seveda za ene kot druge koliko in kaj so prejeli podpore. Vse te sezname bodo občinski odbori za zimsko pomoč dostavili v gotovem predpisnem roku banovinskemu odboru, ki bo ob zaključku lahko postal javnosti sliko uspeha. Brez dvoma bo ta bilanca zelo zanimiva iz raznih ozirov, predvsem pa bo mogoče vsaj enkrat ugotoviti, kdo in koliko daje ter kdo in koliko prejema, odnosno je potreben javne pomoči. Prav ta ugotovitev bo lahko tvorila najsolidnejšo podlago za organizacijo ne samo socialno političnega dela, v kolikor zadeva zimsko pomoč, marveč bo važna tudi za druge panoge socialno političnega udejstvovanja.

Iz tega je razvidno, da ni akcija za zimsko pomoč samo upravljavna, marveč, da je tudi dobro pripravljena in organizirana. Toda vprašanje je, ali bo dosegla svoj cilj?

Dosega cilja pa je odvisna predvsem od

višine prispevkov, t. j. koliko bodo tisti, ki lahko prispevajo, prispevali res po svojih najboljših močeh. O tem je težko prerokovati. Toda eno drži: Uspeh ne bo izostal. Uspeh bo rezultat, in ta rezultat bo pokazal, koliko smo Slovenci z vsami svojimi pridobitnimi ustanovami socialni v resnici in koliko samo na papirju. Upajmo, da se usoda ne bo poigrala z resnico in papirjem na rovaš naše revščine.

Banovinski odbor za zimsko pomoč

Naši javnosti je bilo že sporočeno, da se je vršila 8. t. m. na banski upravi posebna anketa o organizaciji zimske pomoči v dravski banovini. Ankete so se udeležili predstavniki najvidnejših in najpomembnejših javnih in zasebnih ustanov, društev in korporacij, ki so iznesli mnogo koristnih nasvetov in predlogov za izpolnitev akcije zimske pomoči v Sloveniji.

Sedaj je že ustanovljen banovinski odbor za zimsko pomoč, ki so v njem ban dravske banovine, knezoškof ljubljanske in knezoškof lavantinske škofije ter predsednik županske zveze, Zveze avtonomnih mest Slovenije, banovinskega Rdečega križa, banovinskega odbora Jugoslovanske Unije za zaščito otrok, Karitativne zveze v Ljubljani in Mariboru, šef Borze dela, predsednica Kola jugoslovanske sester, Krščanske ženske društva, Krščanske ženske zveze, predsednik Slovenske straže in prvomestnik Ciril-Metodove družbe.

Posle odbora za zimsko pomoč bo vršil pod vodstvom načelnika kraljevske banke uprave, oddelka za socialno politiko in narodno zdravje, poseben delovni odbor, sestavljen iz zgornj imenovanih zvez in ustanov.

V zvezi z gornjim obvestilom sporočamo tudi, da bo teden zimske pomoči v dravski banovini od 2. do 8. februarja.

Najlepša ženska leta

Neki danski list je vprašal svoje čitatele, kdaj je po njihovem mnenju ženska v najlepših letih. Najiskrenjeje je odgovoril čitatelj, ki je napisal: Najlepša ženska starost je 34 let. Ali hočete vedeti, zakaj? Ker je to starost moje žene. Če bi bilo moji ženi 24 let, bi odgovoril, da je to najlepša starost ženske. S tem je povedal ali hotel povedati, da so najlepša leta v življenju ženske pač zelo subjektivna. Vsi moški so prepričani, da so najlepša ženska leta pač tista, ki so jih dosegle njihove žene ali prijateljice.

Večina čitateljev pa ni bila tako iskrena in odločila se je kakor Balzac za 30letno žensko. V teh letih, je odgovoril neki profesor, je ženska še dovolj mlada, da zna uživati življenje, pa tudi dovolj stara, da more vse trezno presoditi in da je nobena stvar ne more predalčilo zapeljati. Mlada je tudi še dovolj, da je moškemu všeč in dovolj stara, da zna njihovo ljubezen ohraniti, česar mlajše ženske ne znajo. 30letna ženska je mlada, brez škodljive naivnosti in izkušena brez grenke utrujenosti. Neka dama pa je odgovorila: Strinjam se s tem, da je 30letna ženska v najlepših letih, ker vsaka zatrjuje, da je stara šele 20 let.

Dva močna ameriška prezidenta

George Washington in Abraham Lincoln sta se odlikovala tudi po telesni moči

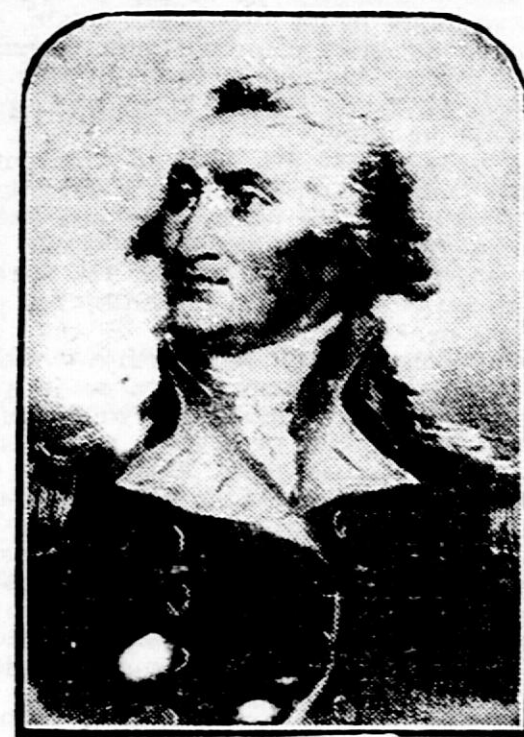
Malo je znano, da je bil prvi prezident ameriških združenih držav George Washington eden najmočnejših ljudi svoje dobe in da je marsikoga presenetil s svojo močjo. Že ko mu je bilo 16 let, si je služil kruh kot zemljemerec. Treba je bilo izmeriti ogromna zemljišča v zapadnih krajih in Washington se je pri tem seznanil z življenjem Indijancev. Srečanje z

klado z obema rokama in jo dvignil. Vojaki so kar strmeli. Po opravljenem delu se je civilist pokril, zajahal konja in dejal pred odhodom korporalu:

— Gospod korporal, če boste še kdaj potrebovali pomoči in ne boste imeli ljudi, pošljite po vrhovnega poveljnika armade. Prav rad vam pridem pomagat tudi drugič.

Osupli korporal je gledal za odhajajočim jezdecem, ki je bil sam Washington. Tudi Abraham Lincoln, veliki prezident 19. stoletja, se je odlikoval po svoji telesni moči. Lincoln si je bil mlad, skromen advokat, ko je prvič kandidiral v kongres. Nihče ni verjel v njegovo zmago in celo njegova stranka sama mu je preročovala neuspeh. Lincoln si je pa pridobil popularnost prav s svojo telesno silo. Napotil se je po Ameriki in svoje propagandne govore je združil s pravimi cirkušnimi prizori.

Cim je pil v ta ali oni kraj, je pozval najprej najmočnejšega moža na junaški mejdan. Povsod je dal razglasiti, da bo tega ali tega dne zvečer govoril. Pred govorom se pa spoprime z najmočnejšim možem dotičnega kraja. Seveda so ljudje kar drli skupaj in vsi so bili navdušeni, ko je krepki kandidat najprej položil svojega nasprotnika na hrbet, potem je pa začel govoriti. Američanom se je bil pogumni in krepki mladenič zelo prijelil.

George Washington

Indijanci pa ni bilo vedno prijateljsko. In tu je Washingtonu pogosto zelo dobro služila njegova velika telesna moč. Bil je blizu 2 m visok in imel je izredno dolge roke. V boksu je bil mojster, poleg tega pa izredno vztrajen tekač.

Številne tolpe Indijancev so pomenile v krajih, kjer je bil Washington zaposlen kot zemljemerec neprestano nevarnost. Washington je moral dobro paziti, da jim ni prišel v roke. Nekoč so ga med delom nenadoma napadli trije Indijanci. Enega je pobil s pestjo na tla, drugi je od strahu ubežal, tretjega je pa napol zadavil. Ta čas se je pa blizilo iz pragozda že več Indijancev. Tedaj je zavil Washington na rame njihovega na pol zadavljenega poglavarja, ki je komaj še lovil sapo in zbežal z njim v taborišče. Tekel je s težkim bremenom dobrih 8 milj in niti najurnejši Indijanci ga niso mogli dohiteti.

Takim dogodivščinam z Indijanci se je moral Washington zahvaliti, da je zaslovel že v mladosti in da je postal leta 1754, ko mu je bilo šele 22 let, vrhovni poveljnik virginjskih čet, borečih se proti Francozom. Sledila je doba miru in Washington se je oženil. Njegova najljubša zabava je bil lov na lisice. Washington je slovel po tem, da je na lovu večkrat razjahal konja in jo ubral pes za lisico. Pa tudi v poznejših letih je še večkrat pokazal svojo izredno moč. Leta 1775 ga je kongres izvolil za vrhovnega poveljnika v vojni za neodvisnost.

V tej vojni je Washington zopet dokazal svojo moč. Vojaki so popravljali neko trdnjavo, ko je prijahal k njim v civilni obleki krepak mož. Korporal je pozval štiri može, naj dvignejo veliko klado na mizi ob zid. Klada je bila težka in izčrpani vojaki so si zaman prizadevali dvigniti jo. Neznani jezdec je ustavil konja in vprašal korporala, zakaj ne pomaga vojakom, ki sami ne morejo dvigniti klade.

— Jaz? se je začudil korporal — Jaz naj jim pomagam? Saj sem vendar korporal.

— Oprostite, gospod korporal, — je dejal jezdec, snel klubok in se mu globoko priklonil v sedlu. — Ne smete biti hudi, da vas nisem spoznal.

Potem je pa razjahal konja, zgrabil

Abraham Lincoln

Takega zastopnika potrebujemo, so dejali, ta nas bo dobro zastopal. In tako je bil Lincoln z ogromno večino izvoljen v parlament.

Mravlje kot gasilci

Profesorica B. Condesova je proučevala življenje mravelj in odkrila, da prirejajo prave gasilске vaje, da bi se naučile kljubovati požarom, če bi izbruhnil in bi bila mravljišča v nevarnosti. Profesorica je imela na vrtni trti mravljišča črnih mravelj. Nekoč je opazila, da je povzročil požar v enem mravljišču veliko zmedo v drugih dveh, dočim so mravlje v gorečem mravljišču v popolnem redu gasile ogenj. Profesorica se je hotela prepričati kako je s tem presenetljivim pojavom in zato je vrgla v bližini mravljišča na tla gorčo vžgalico.

Mravlje so jo takoj ubrale tja, da bi ugotovile odkod prihaja dim. Mnoge mravlje so plačale svojo vlogo z življenjem, ker so se preveč približale ognju. Ko je pa profesorica ponovila poskus z gorčo vžgalico blizu mravljišča, kjer so bile mravlje, kakor se je pozneje izkazalo, izurjene v gašenju ognja, se mravlje niso ustراšile, temveč so začele mirno gasiti ogenj. Brizgale so vanj svojo kislino in tako se jim je končno res posrečilo ogenj pogasiti.

Umor Antona Straha bo kmalu pojasnjen

Novo podrobnosti — Aretirani so bili še trije osumljenci

Trebnje, 21. januarja

O zverinskem umoru Antona Straha iz Lukovice pri Mirni prihajajo na dan nove podrobnosti. Veliko pozornost je vzbudila vest, da je padel sum na pokojnikove sivoce, ki so jih orožniki nekaj dni po umoru aretirali. Aretirani sta bili umorjenčevi hčeri Jožefa, poročena Kotar in Marija ter Strahov zet Gregor Kotar iz Sojenic. Vsi trije so osumljeni umora odnosno soudeležbe pri njem, ker so bile ponovno izjavili, da bodo Straha spravili s sveta, ker jim ni izplačal dolžne dote in ker ni hotel izročiti posestva hčerki Mariji, ki se je nameravala omožiti. Tudi Strah sam je bil sosedom večkrat potožil, da naj iščejo ubijalca med njegovimi domačini, če bi bil ubit. Ljudstvo ve seveda v takih primerih vedno povedati mnogo več, nego je res in s tem preiskavo navadno samo ovira in zavlačuje, namestu da bi jo pospešilo. Tako bo tudi v našem primeru.

Orožniki so zbrali že precej podatkov, na podlagi katerih bo mogoče prav kmalu umor pojasniti. Aretirani Strahovi sivoce še vedno odločno zanikajo vsako krivdo. Vendar pa vse kaže, da bo držala domneva, da ima umor svoje prave ozadje v družinskih razmerah. Aretirani sivoce odločno trdijo, da niso zahtevali od umorjenega niti izplačila dote, niti izročitve posestva. Na drugi strani pa ljudje pripovedujejo, da je hčerka Marija, ki je očetu gospodarila na domu, ponovno izjavila, da bodo spravili očeta s sveta. Ni izključeno, da bo umor pojasnjen že danes ali jutri. Sumljivo je zlasti, da je odšla hčerka Marija v času umora po opravih z doma. Po povratku je ona prva odkrila umor in za vsako ceno je hotela prepričati sosedo, da so bili v hiši roparski morilci in da imajo oni na vesti umor njenega očeta. Ob pogledu na mrtvega očeta se hči ni prav nič zgrozila. Priče izpovedujejo, da je ostala mirna in da tudi znakov žalosti ni kazala nobenih.

Orožniki se zelo zanimajo tudi za vprašanje kdo je prav za prav posredni krivec. V preiskavi so nastopili novi momenti za aretacijo osumljenca Alojzija Rugelja izpod Kozjake pri Mirni. Rugelj je dober znanec hčerke Marije in je večkrat zahajal v Strahovo hišo. Tudi njega umor ni presenetil. Orožniki so danes aretirali še posestniko Marijo Rugelj in njeno hčerko Francisko iz Pečic pri Mirni, kjer so se osumljenci večkrat sestajali. Pri

Rugljevih je umorjenčeva hči Marija baje večkrat izrazila željo, da bi očeta kakorkoli spravili s sveta.

Umor, ki je razburil vsa Dolenjsko in je kazalo sprva vse znake roparskega umora, je dobil z aretacijo pokojnikovih sivocev drugačen značaj. Zdaj je že jasno, da o neznanih roparskih morilcih ne more biti govora. V koliko pridejo v poštev zdaj aretirani Alojzij in Marija Rugelj ter njena hči Jožefa, bo v kratkem pojasnjeno. Ljudje se zanimajo za vse podrobnosti in napeto pričakujejo izida preiskave.

Danes se je našla tudi sekira, s katero je bil pokojni Strah umorjen. Morilec je pobil svojo žrtev kar z njeno sekiro. Po zločinu je vrgel sekiro v potok Tihaobčico, kakke pol kilometra od kraja zločina proti Tihaobčji. Morilec odkravljen sekire ni hotel pustiti na polju, temveč jo je odnesel seboj in jo vrgel kaknega pol kilometra dalje v potok. Sekiro je slučajno našel danes neki voznik in jo izročil orožnikom. Ležala je sicer že dober teden v vodi, vendar se pa še pozna na nji sledovi krvi.

Iz Celja

— c »Habakuka na celjskem odru. Mariborsko Narodno gledališče bo uprizorilo v petek 7. februarja ob 20. v celjskem gledališču novo, zelo uspešno burko s petjem in tihom »Habakuka«, ki jo je spisal Celjan dr. Rudolf Dobovšek in uglašil Radovan Gobec, šolski upravitelj v Jurklostru. Ker pa je gledališče za to predstavbo že razprodano in je zanimanje za »Habakuka« med občinstvom izredno veliko, se je gledališka uprava odločila še za drugo predstavbo, ki bo najbrž v sredo 12. februarja ob 20. Obe predstavi sta izven abonmaja. Vsi, ki so si rezervirali vstopnice za prvo predstavbo, naj jih dvignejo takoj v Slomškovi knjigarni, kjer so v predprodaji tudi vstopnice za drugo predstavbo. Prvi predstavi bosta prisostvovala oba avtorja.

— c Sodni kriminal. Okrožno sodišče v Celju, čigar področje obsega 12 sreskih sodišč, je lani obravnavalo 811 kazenskih primerov, med temi 439 s preiskovalnim zaporom. Razpravi je bilo 483, med temi 14 pred petičnim senatom. Na daljšo kaznen je bilo obsojenih 558 oseb. Obtožnic je bilo vložnih 491. Pred okrožnim sodi-

ščem se je zagovarjalo 28 mladoletnikov, od teh jih je bilo 5 oddanih v državni zavod za vzgajanje in poboljšanje. Okrožno sodišče v Celju je prejelo od sreskih sodišč 372 prizivov in 65 pritožb.

— c Žejna celjska grla. V mestni občini celjski so lani konzumirali 7017 hl vina (predlanski 6360), 2493 hl piva (predlanski 2640 hl), 410 hl žganja, konjaka in likerja (predlanski 630 hl), 103 hl spirita, 38 hl finega vina in 2 hl šampanja.

— c Kazmere na delovnem trgu. Pri celjski borzi dela je bil 20. t. m. v evidenci 1401 brezposelni (1131 moških in 270 žensk) nasproti 1130 (896 moških in 234 žensk) dne 10. t. m. Število brezposelnih v zadnjih tednih močno narašča. Delo dobijo 1 oskrbnik, 2 hlapca, 8 kuharic, 6 kmečkih dekel, po 2 natakarici in služkinji ter po 1 gostilniška kuharica in postrežnica.

— c Sneg kopni. Zaradi južnega vremena je v Celju večina snega skopnela, a tudi na hrihob se se debele plasti snega zelo močno znižale. Najvišja dnevna toplota je znašala v torek v Celju 12 stopinj. Če ne bo do petka zapadel nov sneg, bodo morali za konec tega tedna določeni I. zlet slovenskih smučarjev v Celju preložiti.

— c Posipanje cest Sp. Hudinje-Dobrova. Mestna občina je ponovno razpisala odhajajočim avtomobilom za posipanje cest Sp. Hudinje-Dobrova mimo Celjske opekarne. Kot nasipni material pride v poštev nesortiran savinjski prodec in drobci opcke, ki bodo na razpolago v Celjski opekarni. Ponudbe je treba vložiti do včeraj, 14. februarja v vložnici mestnega upravitelja.

— c Pečar v Dolenji vasi pri St. Pavlu pri Preboku je umrl v torek 7. letu starosti šolski upravitelj v p. častni član St. Pavla in posestnik g. Srečko Pečar. Pokojnik je služboval skoraj 30 let v St. Pavlu ter je bil odločno namočen mož in zaslužen vlogitelj. V St. Pavlu je ustanovil kmetijsko, sadjarsko in celjarsko družnico, v tamkajšnji hramilnici je tajnikova. Na let in je bil tudi vrstni pripadnik Sokola. Soproga mu je umrla kmalu po njegovi upokojitvi. Pokojnik zapuščila sina Stanka, ki je odvetnik v Novem mestu, in sina Mirka, ki je lastnik mehanične delavnice v St. Pavlu ter znan turist in pokrajinski fotograf. Pogreb g. Srečka Pečarja bo v četrtek ob 10. iz hiše žalosti v Dolenji vasi. Zasluženemu pokojniku bodi ohranjen časten spomin, svojcem naše iskreno sožalje!

— c Usoden padev. V ponedeljek je padel 50-letni železniški sprevodnik Josip Magdič z Zidanega mosta tako ne srečno, da si je zlomil levo nogo v gležnju. Prepeljali so ga v celjsko bolnico.

— c V celjski bolnici je umrla v ponedeljek 57-letna vdova po rudarju Ivana Marčičeva iz Zavodne pri Celju.

A. E. Fielding

22

Črna mačka prinaša srečo

Roman

Nica je izpovedala, da je dokončevala poglavje svoje bodoče knjige. Noel je izjavil, da je bil odšel na izprehod. Farrant je tudi dejal, da se je izprehajal zunaj. Isto je izjavila Eva.

Vsak je bil vprašan, da-li je opazil na vedenju sira Henryja tistega večera kaj posebnega, izrednega. Vsi so enako odgovorili, da niso opazili nič posebnega.

Potem so pa poklicali goste, ki so prišli po večerji. Obe sestri sta bili povsem mirni. Nobena ni omenila, kaj je izjavila Alison prejšnji večer vprico vseh. Gospa Stokesova je povedala Alison, da so našli zaenkrat samo staro oporoko, da je pa bila napisana zadnja oporoka sira Henryja pred petimi leti. Nobena druga oporoka ni bila napisana. Slišala je, kako je Alison lahko vzdihnila in kako jo je gospodična Gaskellova potem z mirnim glasom prosila, naj smatra v teh okoliščinah za strogo zaupno vse, kar je bila povedala rodbini prejšnjega večera pod vplivom silnega razburjenja. Gospa Stokesova jo je

zagotovila, da se ji v tem pogledu ni treba ničesar bati. Obe sestri sta med zaslišanjem izpovedali samo to, da ju je sir Henry povabil, naj prideta po večerji, ker nista mogli sprejeti njegovega povabila na večerjo in ker je sir Henry menil, da bi radi malo pokramljali z lady Heneagevo. Dejali sta, da sta prišli v Broadbends po svoji obljudbi in da sta šli nekaj minut po desetih iskat svojega gostitelja. In res sta bili prvi, ki sta našli mrtvega moža na tleh. Skozi okno z vrta se truplo ni videlo.

Nobene niso zasliševali dolgo. Preiskovalni sodnik je obema zastavil samo nekaj vprašanj o tem, kako dolgo sta poznali sira Henryja. Gospa Evansova je odgovorila, da sta se srečala prvič pred sedmimi leti. Za te okoliščine se pa ni podrobno zanimal niti sodnik, niti obe sestri, ki je njuno zasliševanje trajalo samo nekaj minut.

Galbreith in Keithu je bil izročen listek. Polkovnik Warren je prosil advokata, naj ostane v sodni dvorani po zaslišanju, ki bo odgodeno, ker bi sodnik rad še posebej govoril z njim. Keitha je preiskovalni komisar Nuttall pisмено naprosil, naj se vrne naravnost v Broadbends in tudi druge je pozval k povratku.

Zasliševanje je bilo potem odgodeno, dokler bi ne bil znan izid obdukcije.

— No, torej, Galbreith, — je odgovoril polkovnik Warren suho advokatu, ko se je bil umaknil v manjšo sobo kraj velike dvorane. — To je lepa storija, kaj ne? Advokat je bil tudi njegov pravni zastopnik in polkovnik je cenil njegovo mnenje.

— Saj sem vam zavrnil, doktore, da vas bo zasliševanje presenetilo, — je pripomnil Nuttall.

— Zares, bil sem presenečen, — je pritrdil Galbreith.

— Mož, zastrupljen z enim strupom, dočim je držal v roki stekleničico drugega strupa, — je nadaljeval Warren bolj glasno, kakor da govori sam pri sebi.

— Sir, saj ni izključeno, da sva oba na napačni sledi, — je odgovoril Nuttall polkovnika v zadregi. — Saj ni izključeno, da gre vendarle za samomor. Sir Henry si je pripravil zastrupljen mandelj, stekleničico strihnina je pa imel samo za primer, če bi strup v mandlju ne učinkoval.

— Kam naj bi pa izginil v tem primeru ostanek tistega strupa, ki je bil v mandlju? — je ugovarjal polkovnik s skeptičnim glasom.

— Saj ga je lahko vrgel proč takoj potem; morda ga je pa izlil v kanal.

— To je malo verjetno, — je menil Warren. — Zlasti če se je istočasno izgubila tudi njegova zadnja oporoka.

— In vendar, če upoštevamo, kaj nam je telefoniral kmalu potem, ko je dobil anonimno pismo, — je branil Nuttall svoje stališče.

Nekaj časa je bilo vse tiho.

— Možno je tudi, — je dejal preiskovalni sodnik, — da gre za samomor, ki ga je storil pokojnik z namenom, da bi se ljudem zdela, da gre za umor. Spominjam se enega takega primera v Indiji. Toda tam je imel samomorilec namen osumiti v očeh

ljudi umora določeno osebo. Tu pa za kaj takega ne gre.

— Saj to bi se tudi ne strinjalo z Batchelorovim značajem, — je pripomnil Galbreith. — On ni bil lokav, niti hudoben, da bi bil zmožen kaj takega.

— Kaj mislite, da ni imel nobenih sovražnikov, ali vsaj ne zavistnežev? — je vprašal polkovnik. — Prepričan sem, da jih je imel.

— Morda jih je res imel. Bil je predobro in preveč pravičen, da bi ne kaznoval vsake podlosti. Toda to ni isto, kakor dopustiti, da bi človeka obesili zaradi njegovega samomora, — je Galbreith vneto zagovarjal mrtvega moža.

— Eno je jasno, da namreč ni zapustil nobenih sledov, ki bi kazali na zločinca, ali pa na samomor, — je dejal advokat.

— Scotland Yard se lahko peča s tem primerom, kakor da gre za umor, pri katerem zločinec ni znan.

— Scotland Yard? — je vprašal Galbreith presenečeno.

Polkovnik je prikimal. — Nuttall se strinja z menoj, da bi izročil to zadevo Scotland Yardu, kaj ne, Nuttall?

— En človek ne more biti istočasno na dveh krajih, — je pojasnjeval Nuttall advokatu. — Mi imamo pa polno dela z zasliševanjem v zadevi železniške nesreče, o kateri veste, da se je pripetila istega dne. Vse kaže, da je nekdo nalašč položil železno traverzo na železniški tir. To pa smatramo za zaupno informacijo, gospod doktor.